

نورلۇق يۈزدى

نۇركا دىيارىنىڭ ئاشراقلىرىنىڭ يىغىنى

جىلد : 2 — 22

آغستوس 1928
اۋنىدىنچى سەنە

سايى : 8 — 202

یولجیلردن وایلك یول آجانلردن بری وبلکه برنجیسی اولدی .

داغك یاماچندن کندینه حیرتله ولاقیدی ایله باقانلره قارشى هایقیردینی خطابه لردن يك چوغی « ده موسته نك تمیزلری کبی دافه لرك لاقید خو . موردیسی آراسنده محو اولشدر . کوزلریده اوزاق بریلدیزك ایشینی وقلبنده اوایشیك آتقیله هر لاقیدی واستخفافدن یکی برجه له آلان و هرجه له ایله تورک کنجلیکنه هایقیران داغ یولجیسی سنسك عکسلیخی نهایت افق لردن دویدی وروزکارلره قاریشان خطابه لری مملکتك دورت گوشه سنه برر فکر تخی حالنده سرپیلدی . کونک برنده بویول قورقوغ بر اوچورومه دایانیر کبی اولمشدی . یولی دیزلری و طیرناقلری قاناتان برجه له ایله بومهلک وقاراکاتی دوم نقطه سنی آشیایه اوغراشیرکن چوبان ییلدیزینک آیدینلاندینی شهرجه اولاشدی . مفکوره یولجیسنک اوزاقدن براق بروضوح ایله کوردیکی بومعظم چوبان ییلدیزی بویوک غازی به وداغ یولجیسی آرتق اولنک نوزلی ایزلرینه کیرمشدر . فقط ذروه سی ابدیتلره قادار یوکسلن او بول آلآن چتین وپوروچیدر . وداغ یولجیسی اون سکز سنه دنبری حالا وداثما ایلریده پوروپور وسنسك قدرتیله بوتون مملکت کنجلیکنی آرقه سنندن سوروکایور .

« داغ یولی » مختلف وسیله لرله ، فقط همان داثما عینی موضوع اوغورنده ، عینی ایمانی تاقین ایچون ایراد ایدلش نطفلردن وخطابه لردن ترکب ایدیور . اثرک هاتقی ماهیتی اولان بویوک کتابلره بکزمه سی بو وصفندن وچوق قوتلی برشهر اکیرله مجهز اولاستنددر . ادبیاتمه ، اون بش ، یکرمی سنه اولنه قادار تمامیه یابانچی اولان ، ربکی چیغیری ، برادی نوعی حمدالله صبحی بك ادخال ایتشدی . « داغ یولی » خطابت دینن بوادی چیغیرک صحیفه لره انتقال ایتش ایلک اثریدر .

خطابت ، حرکت لسانیه قونوشما لسانی تألیف ایدهن ، کله لره صدانک ، جله لره کوزلرک وسپانک بلاغتیه ده علاوه ایدهرک روحک بوتون سیالیتی تبلیغه لک زیاده موفق اولان صنعتدر . کرچه برخطابه نك صحیفه لرده کی عکسی آنجق برکولسکدر . فقط بوکا مقابل ذکالرده وقلبلرده بیراقدینی ایز یایدار اولور وبعضاً بر خطیبک برجه سی دوداقدن دوداغه وکوکلدن کوکله انتقال ایدهرک ادوار ایچنده یاشار .

قیره جق ویزی تپیه ، داغ باشنه ایصال ایده جکدر . بهریتک هرزمان ازلی نصیبی حقیقته ، ایده آله وکاله واصل اولقی دکل ، بلکه هیچ سونه بن باطنی برهیجان وناثقله ، وتمدادی برتکاملله اویوکسک هدفلره دوغری کیتدکجه مسافه قازنق وکیتدکجه داها زیاده یاقلاشمقدر .

له سینغ دیرکه : « اکر الوهیت بکا سورسیدی و دیسه ییدی که ؛ ایشته صاعمده حقیقت ، کمال وایده آل وار ، صولمه ایسه ، بونلره دوغرو ، فقط خطالرکله ضلاللرکله مترافق متمدادی بر طیرمانیش وپوکسلیش وار ، هانکیسنی ایسترسک ، اونی آل ؛ ایشته الوهیت بکا بویله سورسیدی ، وبنی انتخابده مخیر بر اقسه ییدی ، بن اولنک صولنه توجه ایدر ، واکا دیردمکه ، حقیقت ، کمال ، وایده آل ، وبونلره تصرف سکا مخصوصدر . براق بی ، بن ولوکه خطا ایشلایه ایشلایه ، ولوکه شقاقلرم قانایه قانایه اولسون ، داثما ، داثما اونلره دوغری طیرمانایم وهرکون برآز داها یوکسه لیم . »

ایشته حمدالله صبحی نك کتابنه اسم اولهرق نامتناهی نك بر مفهومی اولان « یول » ایله ، مانعینی و طیرمانعینی افاده ایدن « داغ » ی انتخاب ایتسندکی معنا و فلسفه بودر .

داغ یولجیسی

11 آغستوس تاریخی اقدامدن؛

محرری : ابراهیم عماد الدین

بیاض صاچلی باشیله قارلی شاهقه لرکی آشنالرینه حرمت و حیرانلق ویره ن داغ یولجیسی روزکارلره قاریشان صیحه لرندن یاپراقلره عکس ایده بیلن قسمی برکتاب حالنده طولبلادی . بولحن و صیحه نوطه سنک ، بومفکوره رهبرینک آدی « داغ یولی » ، کنج واصل ناصیه سنک اوستندده صنعتک ومفکوره نك بیاض چلنکئی طاشییان سه وکیلی داغ یولجیسی ده حمدالله صبحی بکدر .

هنوز برنجی جلدینی اوقودیمز داغ یولی بر ایمان تلقیننه مأمور ماورائی ماهیتی بویوک کتابلره بکزیور .

اون سکز ییل اول ملت مفکوره سی حقیقه صرب وایصسز برشاهقه ایدی . ذروه سی ابدیتلره قادار یوکسلن بوداغه کوزلرینی قالدیرمایه بیله جسارت ایده مهن برکته آراسنده حمدالله بک ایلک

1928 قورولتايغىچە رىسلىرىڭ اوجاق سالونلىرىنىڭ آسلىمانىنىڭ قارار وىرىلىن

استاد نىجىب عاھىم بىك افندى

برآن ایچنده بیکارجه انسانی تهییج و تسخیر ایده بیلیمک نقطه سندن نپیس صنعتلرک هپس نه تفوق ایدر . اونک انکشافی جمعیت حیاتنک انکشافنه و جمعیت حیاتنده ذکالرک حریتنه و وجدانلرک استقلالنه دلیل اولور .

انسانلرک عظیم بر اکثریتی ایچون سکوتی بر اثر عرفان عد ایتمه من این قونوشمانک نه درجه نادر بر موقیت و خطابنک نه معنا بر صنعت اولدیغی کوسترمنی ؟

ایشته حمدالله بک لسان وادیانزه قیمتلی و مستثنا نوع ادبی بی کتیردی و اوجهازی تورک کنجلیکنه کندی ملتینی سودیرمک و طایتمق عشقیله قوللاندی . شوالده داغ یولنک بری ادبی ، ایکنجیسی اجتماعی و سیاسی اولق اوزره ایکی مهم ماهیتی واردر . بن هر ایکی ماهیتله ده بوئرک مملکت کنجلیکنک فکر و سبجه تربیه سنده چوق مؤثر اولاجقنه قائم و بو سطرلری آنجق اوقاعتک و بردیکی هیجانله یازدم .

تورکجه بی چوق کوزهل سویله بن ، شایان حیرت بر جر برزه ایله قونوشان داغ یولجیسی حاضر لئامادینی زمانلرده ، آتی و سیله لرله دخی مسوده سز شعر تولید و انشاد ایدن بری کبیر . هیجانه تابع اولدقجه لساننده کی سهوات و قدرت آرتیور . کرک اوجاق اجتماعلرنده ، کرک چناق قلعه حرب ساحه لرینی ادبی بر قافله حائده زیارته کیتدی کمز زمان بر چوق آتی و سیله لرله ایراد ایستدیکی خطابه لری دیکله مش ، حتی آرقاداشلر آراسینده قاوغایه چوق بکزه بن شدتی مناقشه لرینه سامع اولشم . اونک قونوشمایه باشلامدن اول دوشونمکه احتیاجی بو قدر . فکر لرینی سویلرکن بولور و یانکر لرا و سوله دیکه منضم و چالاک برر جمله حائده کلوب اونی بولور لر . کله لری الک دار زمانلرده بیله خیالک رنگنی ادا ایدن ممتاز بر ذوق و اعتنا ایله انتخاب ایملشدر . جمله لرنده مهارت و چالا کیدن باشقا دئامده کیشن بر شکل ، دیکله بی یورمایان بر تنوع واردر . صداسنک طنت و ارتقاعی ، سیماو حرکتلرینک موافقتی ده بولره الضمام ایدنجه داغ یولجیسی آچدیغی ادبی چیغیرک الک موفق بر نمونه سی اولق اوزره یتیشن نسله ارانه ایده بیلورز .

خطابنک مختلف نوعلری آراسینده اونی مفکوره خطیبی یابان وصف هیچ شبهه یوق که روحنده کی شاعرلک ، خیالنده کی انکیئلک و مزاجنده کی صمیمیت و هیچ سوغه بن هیجان قابلیتیدر .

علمی بر موضوعدن ، اداری بر مسئله دن بحث ایدر کن بیله ماورائی بر لسان ایله اوزاق امیدلرک تسامینی نقل ایدن برولی کی قونوشدینی چوق اولور . صورت عمومیه ده هیجانی حرکتلرنده کی انتظامی و قونوشماده کی انسجامی سلب ایدن بر عامل ایکن ، حمدالله صبحی بکده هیجان قدرت افاده بی آرتدیران بر مؤثر اولور . بوندن دولای اوکا الک زیاده یاقیشان مفکوره خطابتیدر .

اون یدی سنه اول اُسکی بر استانبول اُونیک ایکی اوداسنده قوردینی برنجی تورک اوجاغی بر آزایلک خرسیتیانلرک و ایلک مسلمانلرک کیزلی عبادت یرلرینه بکزه ردی . اورایه کوروب چیقارکن محیطدن بر نوع احتراز دویدیقی خاطرلارم . اوجاگک امللریله دولتک سیاستی آراسینده صریح بر تضاد واردر . عثمانی امپراطورلرک مرکزنده بوتون عناصرک کندی ملی دعواحنی کوتدیکی بر دورده تورک ملتیتورولکنی خاطر . لاتمق اوزمانک بر چوق عالم و منفکر کچینلری ایچون بیله سیاسی بر بصیرتسزلک عدا اولونیوردری . اونه کی عنصرلری آزدیرماق ایچون تورکی بوسبوتون او بوشدیرمق لازمدی . حمدالله بکک تورک دعوا سنه عائد هیجانی خطابه لرینه ایلک سامع اولان بر آووج تورک منوری آراسینده بیله کندیسنه بر رؤیا و مالخیولیا آرقه سنده قوشان بری کی آجیانیلر واردر . اوجاغی استخفاف ایدن ، اوجاق مفکورده سنی مملکت و ملت ایچون خطالی و مضر بولان تورک غزته لری و تورک محررلری اکثریتده ایدی . داغ یولنک حقیقه نه قادر چتین اولدیغی تقدیر ایچون اون یدی ، اون سکر ییلدن بری کچن زمانلرک ، قطع ایدیلن مسافه لرک بوتون احوال و شرائطنی کوز اوکنده بولوندرمق لازم کایر .

اراده تربیه سی ایچون ، کنجلیکی فکر تعقیب ایله تهییج بر ایچون داغ یولجیسنک حیاتی و اثری الک قوتلی مثاللردن بریدر .

مملکت کنجلیکنی حضور و سکون ایله باشامایه نامزد اولارق دکل ، بلکه بوتون عمرلرنجه مشکلات ایله پنجه لشمکه آماده بر قدرنده یتشدیرمکه مجبورز . عصرلردن بری منفعل ، حرکتسز و اراده سز بر تربیه لک بیریکمش قصورلرینی و ضررلرینی آنجق فکر تعقیب ایله مجهز ، اراده سی چوق قوتلی و بویوک « غازی » کبی محاللری تحقق ایستدیرمک قدرنده بولان بر نسل یتشدیرمکه تلافی ایده بیلورز .

داغ یولی آدینی طاشیان جلدلر ادبی تأثیرندن

ماعدا بویله بر تر بیه ایچون ده بزه استنادگاه اولاجقدر .
وداغ بولجیسی تورک ملتک اک بویوک مر بیلرندن بری
عد ایدیله جکدر .

داغ یولی

11 آغستوس 928 تاریخی حاکمت ملیه دن:

مهری : حکمت سوتی

باشقه تورک کنجلیری بیلیم ... فقط بن ایلک
دفعه اونک سستی دویقدن صوکر ، هیجانله
طانیشدم . اونک کوزهل جله لرینی کونلرجه حافظه .
مده صافلادم . فقط کون کچدکجه آکلادم که ، حافظه .
مده صافلی ظن ایتدیکم جله لر ، کولده بر بولمش ،
روحه حاکم اولمش ... اونک سستی ، روحلرده
فورطنه لر قوباریر ، کوللرده یکی اقلر آچار .. بر
کنجک موقیایندن موقیایته سوروکنمه سنده . یکانه
عامل ، یکی اقلرک بلیرمه سی ، نهایتسز غایه لرک جانلا .
نماسیدر . نته کیم حمدالله صبحی بک ده بواثرلرینک
مقدمه سنده بونقطه یه اشارت ایدرک دیسورلرکه :
« تسلیم اودرکه ؛ سن بونلرک چوق داه
کوزهلنی سوبله یه جک و بنی بر بابا قلبیله مغرور
ایده جکسک ، عزیز اوجاقلی ، یول داه اوزوند .
پایله جق شی پایلاندن داه بویوکدر . فقط تاریخکک
اقلرندن کان وسنک کنج جکرلریکی شیشیره بر
روز کار ، اوجاگکک قدسی آتشی متادی بارلانا .
جقدر ؛ چونکه اوفاق آتشری سوندیره بر روز کار ،
بویوک آتشری یاقار . »

حمداه صبحی بک کویلینسک قیمتی ، انقلابک
بویوکلیکنی ، ملیت مفکوره سنک اهمیتنی فرصت چیقدهجه
ترم ایتمش ، کوللرده عکسلر اویاندیرمش ، بوتون
کنج روحلره دیمه بن هیجانلر صوقشدر . فلاکتلی
والمی بر کونمزده محقق اونی قارشیمزده کوره شزددر .
بوتون اوجاقلیره عزیز و قیمتلی بر بابا کی خطاب
ایده بیلیمه سنی تأمین ایچون ، طبیعتک وقتندن اول
بیاضلاتدینی باشنک برکرسیدن یوکسلدیکیکی فرق
ایتمزدر . قلبمزه بیک بر اضطراب قایشارکن ،
اونک روحدن قوبان ، کولکدن کان سسلری
بواضطرابنک یاننده ، المریعی برهیچه ایتدیره جک
قادر بر « عزم » جانلاندیرمش ، اضطراب و الملک
صارصدینی معنویاتمه یکیدن قوت بولدرمشدر .
او ، یالکز ظفرک کوزهل خطلرینی چیرمامش ،

او یالکز قازانیسلان موقیایک سوتلی چهره سنی
جانلاندیرمامش ، او بولقیری قازاندیراجق ، بو
موقیایکی آله ایتدیره جک قوتی آشیلامشدر .. قاج
تورک کنجی واردرکه ، اونک قولانغده حمداللهک
سستی بر ایتمه مش ، اونک روحنده بوسوتلی خطیک
جمله لری حاکم اولامشدر .. او سوبله مش و یکمش ..
فقط سوزلری ، کبردیکی بردن چیقیه جق قادر
قوتلی اولمش ...

حمدالله صبحی بکک تورک کویلیستی ایضاح ایدن
نطقنده : « تورک کویلیستی عرفزک کویکدر . کویکه
کیرن خسته اقلرک تداویسی ایچون باشلادیمنز اهتامدن
ناصل واز کیرسکز . » دیسور . بوجله لر حمدالله
بکک دوداقلرینک آراسندن چیقارکن نه قادر کوزهل
بر تأثیر براقیورسه ، اوقورکن ده عینی قوتی ویره
برر و جیره در . ایشه بونک ایچوندیرکه حمدالله بکک
نطقلری سامعه ده قالماش ، اوراده کی موقتی ده کیشدر
یره رک درحال قلبه و کویکه آقشدر ..

« داغ یولی » نده ملویلانان نطقلر یالکز اوجاقلیله
ویاخود عسکری برظفره ، ملی مجادله نک هر هانکی
بر کونه عائد دلددر . اوراده اجتماعی حیاتنک هر
برکوشه سنی کوره بیلیرز . دولت موزه سنک قورولوشنده
سوبله یکی کوزهل سوزلر ، هر هانکی بر تورک کنجک
روحنده صنعت اثرلری ایچون درین بر حرمت اویاندیرمش
اولدینی محققدر . دولت موزه سنک قورولوشنده کی
خطابه سنی پتیررکن « تورک چوجوغی ، وطنک
هر کوشه سنده ذکاسنک و قلبنک آزادینی ایشقیری
وذوقلری بولابیلین .. بویکون بومله دوغری یکی
بر حرکت یاپورز . » دیسور . بوجله قادر دولت
موزه سنک قیمت واهمیتنی ایضاح ایده جک نه واردر ؟
تورک کنجی بویکوزل جمله نک ایچندن دولت موزه سنک
ایچون ونه دن قورولدینی اوقادارانی حس ایده بیلورکه .
خصوصی حیاتنده غایت مونس اولان حمدالله
صبحی بک ، اوجاقلره عائد هر هانکی بر خطابه سنده
هر کون بر آرز داه طاشان ، طاشدجه کولکندکی
فورطنه لر برقات داه آرتان ، یکی امللر بسله بن ،
هر املنک محققنده برلرینه یکیلرینی اقامه ایدن برهیجان
وحس هیکلی اولور .. استانبول تورک اوجاگنک
یکیدن آچیلدینی زمان استانبولده سوبله یکی خطابه ،
باشلی باشنه بر شاه اتردر . ملی مجادله سنه لرده اوجاقلرک
استانبول ایچون دویدینی آجیری آشاییده کی سطرلر
قادر قوتلی جانلاندیراجق و یاشاته جق نه واردر ؟